

which are represented by Ukrainian and foreign scientists, are exposed. It is established that in the context of internationalization of education there is a combination of approaches to monitoring the quality of education, which is determined internally, at the external level, represented by national accreditation and international organization on standardization; procedure for qualitative analysis of internationalization.

The key role of monitoring in improving the quality of education has been identified. It is proved that the quality of higher education is recognized as a priority for the development of the modern information society, the main strategy of educational policy of developed countries. It is substantiated that the monitoring of the quality of education is aimed at ensuring compliance with the relevant standards of education in the activities of educational institutions and the provision of high quality educational services to society.

Key words: monitoring, the quality of education, higher education, educational space, research, experience, international standards, system of public management of quality of education.

Дата надходження статті: 17.01.2020 р.

Рецензент: доктор педагогічних наук, професор Стражнікова І. В.

УДК [378.07:005.336.4]: 351.851(0)(045)

DOI <https://doi.org/10.37915/pa.vi45.67>

Шоробура І. М.*,

orcid.org/0000-0003-3728-7968

ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ДЕРЖАВНО-ГРОМАДСЬКОГО УПРАВЛІННЯ ОСВІТОЮ

Розглянуто зарубіжний досвід державно-громадського управління освітою як основний напрям демократизації освітньої політики. Функціонування державно-громадської системи управління освітою не можливе без добровільної активної участі в управлінні представників громадськості: громадських лідерів, зокрема, депутатів, членів освітніх громадських організацій, бізнесменів, батьків, педагогів. Сьогодні в Україні при органах влади створено громадські ради, колегії, представників громадськості уведено до складу колегій.

Вивчення світових тенденцій та особливостей розбудови освіти, модернізація управлінських механізмів має важливе значення для реформування освіти України, дає основу для прогнозування її реального відродження національної освіти, системного управління нею та наближення до європейських стандартів. Вивчення досвіду європейських країн викликане їхнім теоретичним та практичним здобутком у цій сфері діяльності і є пізнавальним для розбудови державно-громадської системи управління.

У більшості країн світу управління освітою здійснюється на трьох рівнях: центральному або верхньому, регіональному, місцевому. Центральний переважає в таких європейських державах, як Греція, Ірландія, Ісландія, Італія, Норвегія, Португалія, Франція та ін. У країнах з федеральним державним устроєм (Німеччина, США, Канада, Швейцарія та ін.) освітою управляють суб'єкти федерації, які, до речі, є центральним рівнем, а федерального в деяких країнах взагалі не існує. Подаються приклади державно-громадського управління в Данії, Литві, Люксембурзі, Польщі, Словаччині, Туреччині, Фінляндії та інших країнах.

Вивчення зарубіжного досвіду є пізнавальним для розбудови Україною державно-громадської системи управління освітою. Подальші розвідки вбачаємо в питанні залучення інституцій громадянського суспільства.

Ключові слова: освіта, управління, державно-громадське управління, зарубіжний досвід.

*© Шоробура І. М.

Постановка проблеми. Демократизація управління освіти України розпочинається з ухваленням Закону України «Про освіту» (1991, 1996 рр.), законів щодо галузей освіти, Державної національної програми «Освіта» («Україна XXI століття»). Програмою визначено, що необхідно забезпечити умови розвитку освіти, створити оптимальну систему освіти, здатну до саморегуляції. Важлива підтримка розвитку освіти на загальнонаціональному, регіональному, місцевому рівнях. Стратегічні напрями змін управління освітою задекларовані Конституцією України, Законами України «Про освіту», «Про дошкільну освіту», «Про загальну середню освіту», «Про позашкільну освіту», «Про професійно-технічну освіту», «Про вищу освіту», Указами Президента України «Про національну програму «Діти України» та «Про невідкладні заходи щодо забезпечення функціонування та розвитку освіти в Україні», Національною доктриною розвитку освіти у XXI ст., Програмою діяльності Кабінету Міністрів України «Назустріч людям», Концепцією Державної програми розвитку освіти на 2006–2010 рр. Важливими завданнями реформування освіти є перехід до державно-громадської системи управління освітою. Державно-громадське управління освітою – це державне та суспільне управління в інтересах людини, соціуму, влади. Важливим принципом реформування освіти в Україні є демократизація. Актуальним питанням стає децентралізація в освіті, автономізація освітніх закладів щодо основних питань діяльності, участь громадськості.

Важливим є поєднання в державно-громадському управлінні загальнодержавних регулювань та індивідуальних суспільних ініціатив. Громадянське суспільство вимагає зростання ролі громадських організацій щодо змісту освіти, її якості, у різноманітних аспектах досягнення цих цілей.

Аналіз досліджень. Розвиток державного управління освітою висвітлюється в працях В. Лугового, В. Майбороди, Н. Нижника та ін. Прикладні питання розглядалися Л. Карамушкою, Н. Островерховою, В. Пікельною та ін. Наукові основи управління освітою розглядали В. Афанасьєв, Є. Березняк, Д. Гвішпіані, М. Дарманський, Д. Дейкун, О. Зайченко, С. Калашнікова, Л. Калініна, Ю. Конаржевський, Ф. Штикало та ін. До регіональних аспектів управління звертаються Г. Єльнікова, Л. Калініна, М. Кондаков, П. Худомінський та ін. Зарубіжні дослідники Б. Вульфсон, Т. Давиденко, Н. Капустін, З. Малькова, Ш. Третьяков, (Росія); Л. де Калуве, Е. Маркс (Голландія); Б. Саймон, В. Сандер (Велика Британія) та ін. розглядали питання централізації й децентралізації управління освітою. Вивчення зарубіжного досвіду сприятиме гуманізації та демократизації управлінських процесів у галузі освіти. Особливості державно-громадського управління досліджували В. Бочкарьов, В. Грабовський, М. Комарницький, В. Князев, Т. Шамова та ін.

Мета статті – проаналізувати зарубіжний досвід державно-громадського управління освітою як основний напрям демократизації освітньої політики.

Виклад основного матеріалу. Як зазначає В. Грабовський, «поєднання державного й громадського управління в освіті створює державно-громадське управління, що наголошує пріоритет держави з обов'язковим урахуванням громадської думки. Роль державного управління в суспільному житті полягає в безперервному регулюванні динамічних процесів життєдіяльності суспільства в усіх його сферах» [3, с. 27]. На думку Я. Гречка, державно-громадське управління освітою – це процес управління із залученням громадськості, спрямований на децентралізацію управління, самоврядування в освіті, усупільнення навчальних закладів та надання їм автономії [4]. Ознаками державно-громадського управління освітою, як стверджує В. Бочкарьов, є «наявність державної структури управління освітою, у якій кожен суб'єкт управління наділений конкретними повноваженнями і відповідальністю; наявність громадської структури управління освітою, усі суб'єкти якої наділені реальними повноваженнями і відповідальністю; узгоджений розподіл повноважень і відповідальності між державними та громадськими суб'єктами управління освітою

на всіх його рівнях; погоджена органами державного і громадського управління освітою система вирішення суперечностей і конфліктів, що можуть виникати між ними» [1, с. 7].

Як відомо, Г. Єльнікова доводить, що «залучення громадськості до ухвалення управлінських рішень на різних щаблях управлінської вертикалі можна здійснити різними способами, і пропонує моделі державно-громадського управління... Перша модель структурно-громадського супроводу передбачає, що субординаційна вертикаль управління освітою на кожному щаблі супроводжується відповідною громадською структурою... Другою є модель інформаційно-громадського супроводу, де поєднуються зусилля державних структур управління освітою з громадськими структурами закладів та установ освіти щодо організації зустрічних потоків інформації. Третя модель субординаційно-проміжного партнерства передбачає підвищення рухомості субординаційних стосунків по всій вертикалі» [7, с. 14].

У державно-громадській системі управління важливою є участь громадськості. Зокрема, мова йде про громадських лідерів (батьки, педагоги, члени громадських організацій, бізнесмени, депутати).

Знання світового досвіду для розбудови освіти, реформування управлінських підходів є важливим для подальших реформ в освіті України. Це надасть можливість для відродження національної освіти, виходу її до європейських стандартів, тому досвід європейських країн під час напрацювання стратегії розвитку галузі освіти є особливо значущим.

При центральних органах влади сьогодні в Україні працюють громадські ради, колегії. Важливо, що до складу колегій уведено громадськість. Особлива увага приділена регіональному рівню. На сьогодні створюються локальні освітні округи. Батьків, учнів, студентів, соціально активних громадян уведено до рад навчальних закладів, піклувальних рад, які сприяють розвитку освіти в Україні. Працюють ради учнівського самоврядування, об'єднання батьків, ради ректорів вищих навчальних закладів тощо. Важливо, що проведено з'їзди педагогічних працівників (1992 р., 2001 р.), форум батьківської громадськості (2007 р.). Активно діє Спілка ректорів вищих навчальних закладів, Асоціація керівників шкіл України, Асоціація керівників позашкільних закладів освіти тощо.

При Міністерстві освіти і науки України працюють Громадська колегія; Громадські ради з питань дошкільної, загальної середньої, позашкільної; професійно-технічної та вищої освіти. Проведено громадські дискусії у форматі всеукраїнських круглих столів.

У більшості країн світу управління освітою здійснюється на центральному, регіональному, місцевому рівнях. Вивчення досвіду європейських країн є пізнавальним для розбудови Україною державно-громадської системи управління освітою. Зокрема, центральний переважає в більшості європейських держав (наприклад, Ісландії, Італії, Норвегії, Франції та ін.). У Німеччині, США, Канаді, Швейцарії та ін. (країнах з федеральним державним устроєм) управління освітою в підпорядкуванні суб'єктів федерації.

Зупинимось на зарубіжному досвіді державно-громадського управління. Зокрема, у Великій Британії працює положення «Про батьківське право». Батьки впливають на розвиток освіти, здійснюють контроль за умовами навчання дітей. Зазначимо, що у Великій Британії основи сучасної моделі державного управління системою освіти дорослих були закладені з ухваленням низки нормативних актів: Закону «Про реформу освіти» (1988 р.); Закону «Про подальшу та вищу освіту» (1992 р.); Закону «Про навчання та професійні вміння» (2000 р.). Закон «Про освіту і професійну підготовку» (2000 р.) надав повноваження Раді з освіти і професійної підготовки здійснювати керівництво й забезпечувати фінансування коледжів подальшої освіти і громадських організацій, які опікуються освітою дорослих, а також заохочувати роботодавців до участі в навчанні [11].

У Греції відповідальність за державно-громадське управління освітою несе Міністерство освіти і релігії Греції. Зазначимо, що в Данії освіта розвивається на демократичних засадах. Освітні проблеми є пріоритетними для громадськості та держави в Данії [12].

Сьогодні Ірландія є учасником так званої європейської асоціації з контролю якості в галузі вищої освіти. Створюються в країні організації, що є представництвами асоціації на місцях, і покликані реалізовувати її мету і завдання: Агентство з управління вищою освітою (до його функцій належить розробка загальної політики розвитку вищої освіти, координація і розподіл фінансів тощо), Рада з вищої освіти і навчальних сертифікатів (до її функцій належить надання закладам вищої освіти навчальних сертифікатів; присвоєння кваліфікацій; установа і контроль над стандартами на всіх рівнях вищої освіти і навчання аж до ступеня доктора) [6]. Керівництво кожним університетом здійснюють два колегіальні органи. Загальними питаннями управління навчальним закладом займається адміністративна рада. Питання навчальної роботи належать до функцій академічної ради. До складу адміністративної ради входять представники від кожного коледжу, що належать до університету, а також особи, призначені центральним урядом і місцевою владою. До обох рад входять представники професорсько-викладацького і старшого управлінського складу.

Зокрема, напрямами децентралізації управління освітою в Литві є «демократизація діяльності органів влади; розвиток самоврядних асоціацій усіх учасників педагогічних відносин чи секторів академічної спільноти (професійних асоціацій педагогів, органів учнівського й батьківського самоврядування всіх рівнів); залучення до управління освітою представників громадськості, безпосередньо не пов'язаних з освітніми правовідносинами, насамперед, роботодавців» [8, с. 58]. Виокремлено три рівні суб'єктів громадсько-державного управління освітою в Литві: «органи державної виконавчої влади та органи місцевого самоврядування; органи самоуправління, що представляють усі сектори академічної спільноти; інші суб'єкти, які безпосередньо не вступають в освітні правовідносини» [там само, с. 68].

Важливо, що в управлінні розвитком професійної освіти і навчання Люксембургу важлива роль належить партнерству усіх учасників та зацікавлених сторін. У Люксембурзі є п'ять професійних палат, а саме: торговельна, торгово-промислова, сільськогосподарських працівників та державних службовців і працівників державного сектора. Перші три представляють інтереси роботодавців, а інші дві – найманих працівників. Усі палати є незалежними політичними інститутами, беруть участь у законотворчій та законодавчій діяльності, надають консультації з питань освіти на офіційному рівні. Вони представлені як на національному – Рада з питань економіки та соціальних питань, Тристоронній консультативний комітет з питань професійного навчання, – так і на європейському рівні – Керівний комітет, Дорадчий комітет з питань професійного навчання. На відміну від профспілок та об'єднань роботодавців, членство в професійних палатах є обов'язковим (із щорічною підпискою) для всіх працівників та приватних компаній. Їхні повноваження були підкріплені законодавством (2008 р.): виявлення потреб у навчанні; проведення професійної орієнтації та надання інформації про види, можливості й особливості професійної підготовки та навчання; визначення професій чи ремесел для системи ПОН; надання пропозицій про навчання; організація навчання; проектування структури навчальних програм; оцінювання навчальних програм та системи навчання; визнання набутого професійного досвіду та присвоєння кваліфікацій [14].

У європейських країнах функціонування шкіл здійснюється за ініціативи громади. Громада може засновувати приватні школи. З 1917 р. у Нідерландах держава фінансує державні і приватні школи. Управління приватної школи здійснює рада, яка сприяє питанням фінансування закладу, його матеріально-технічного і методичного забезпечення. Рада вирішує питання щодо навчально-виховного процесу закладу.

У Нідерландах головними чинниками у взаєминах між школою та батьками є співпраця, партнерство та діалог. Співпраця слугує для виконання трьох завдань. Педагогічне завдання: реалізація певного рівня налаштування і педагогізації процесу (починаючи з інформації, що відбувається вдома та в школі). Важливим є й організаційне завдання, оскільки батьки суттєво допомагають у здійсненні педагогічного процесу. Демократичне завдання – це, перш за все, турбота про майбутнє. Батьки, школа несуть відповідальність за життя та освіту. Батьки працюють у батьківських радах, радах школи. Фонди або інші громадські організації в основному керують закладами освіти [10].

Зазначимо, що управління і керівництво федеральною освітою Німеччини покладено на федеральні уряди в особі їхніх федеральних департаментів народної освіти на чолі з директором департаменту. У деяких департаментах освіти існує консультативний орган – Рада з освіти. Федерації є практично суверенними у сфері управління освітою. У результаті можна зазначити, що на рівні держави організація й управління освітою децентралізовані, а на рівні суб'єктів федерації вони централізовані.

У демократизації освіти в Польщі значний внесок роблять громадські об'єднання. Важливий вклад у розвиток якості суспільного життя робить Асоціація лідерів локальних груп. Пріоритетними напрямками її роботи є питання вільного доступу до інформації, запобігання корупції тощо [5]. Як відомо, у Законі про освіту є розділ «Громадські органи у системі освіти». Це дає можливість функціюванню Державній раді освіти, освітній раді, раді школи, раді батьків, учнівське самоврядування.

Інститути громадянського суспільства Румунії роблять внесок у розвиток демократії. Ці організації фінансуються з ЄС. Як приклад, створено Фонд NGO для вирішення найважливіших соціальних питань.

Для формування дієвої державно-громадської моделі управління надзвичайно важливим є унормування в чинному законодавстві переліку національних представницьких органів від академічної громадськості або інших стейкхолдерів. Зокрема, Закон про вищу освіту Словаччини, зокрема, визначає три представницьких організації у вищій освіті – Рада з вищої освіти, Студентська рада, Конференція ректорів Словацької Республіки [9]. Закон зобов'язує міністра подавати до цих організацій для затвердження або надання коментарів і пропозицій щодо питань, які стосуються вищої освіти, а також фінансово забезпечувати діяльність цих органів, при чому закон вимагає від держави відшкодування витрат членам цих організацій, які пов'язані з виконанням функцій, визначених законодавством. Рада з вищої освіти є найвищим органом самоврядування вищих навчальних закладів. Рада з вищої освіти складається з представників вищих навчальних закладів і факультетів, обраних академічними сенатами вищих навчальних закладів та академічними сенатами факультетів. Така структура з двох інституційних типів – усього закладу та факультетів окремо – значно посилює позицію факультетів і в системі управління, і у впливі деканів на формування освітньої політики, і в процесі ухвалення управлінських рішень з різних питань. При чому кількісно факультетів, звичайно, більше, що теж впливає на специфіку діяльності Ради. Студентська рада є вищим представницьким органом студентів вищих навчальних закладів. Рада студентів представляє інтереси студентів, її членами можуть бути тільки студенти вищів. Закон визначає механізм обрання членів: 1 – від студентської частини Академічного сенату ЗВО, інші обираються студентами в пропорції 1 обраний представник на кожні 2000 студентів.

Словацька конференція ректорів є органом, що складається з ректорів вищих навчальних закладів. Вона координує й підтримує діяльність ректорів з метою формування спільної політики у сфері вищої освіти. Членами Конференції ректорів є ректори публічних, державних та приватних ЗВО Словацької Республіки. Якщо

приватний вищий навчальний заклад не має посади ректора, його представляє в Конференції визначений статутом представник [9].

Реформи національної системи вищої освіти та освітнього законодавства Словаччини за 25 років трансформували і систему управління, перерозподіливши повноваження та сфери відповідальності між державою та академічними стейкхолдерами різних груп.

Рада вищої освіти Туреччини сприяє розвитку освіти, формує бюджети, координує діяльність університетів [13]. Державно-громадське управління освіти Туреччини гнучке, мобільне, не втрачає орієнтації на мету й ураховує особливості організаційної структури.

Управління освітою Фінляндії здійснюється Міністерством освіти, діяльність якого охоплює освіту, культуру, дослідження, молодіжну політику, спорт, авторські права та Національною радою освіти – експертною інституцією з проблем удосконалення завдань, змісту, форм і методів освіти і навчання.

Децентралізація системи освіти Франції передбачає зменшення державного контролю й розширення участі представників громадськості. Державно-громадське управління у Франції визначається, насамперед, тим, що до процесу управління освітою залучається громадськість.

Управління школою в Чеській Республіці здійснюється на засадах демократії, відкритості, поваги до гідності кожного учасника навчального і управлінського процесу, тобто школа є відкритою й активною системою. У школах діє учнівське та батьківське самоврядування, наглядова рада.

Важливий досвід є в Сполучених Штатах Америки. Зокрема, широко залучаються батьки щодо реалізації навчальних програм.

Шкільні ради в Канаді керують школами локально. Шкільні ради несуть відповідальність за адміністрування; нерухомість; персонал; зарахування школярів. Вони відповідають за участь батьків в освіті дітей. Шкільні ради поширені й у США. Зокрема, у Великобританії питаннями розвитку освіти опікуються шкільні комітети. Батьківські комітети шкіл є і в Канаді. Саме вони є важливим консультативним органом, що сприяє оптимальному розвитку освіти й бере активну участь в організації навчального процесу та дозвілля учнів.

Висновки. Актуальність упровадження громадсько-державного управління в освіті беззаперечна. Вивчення зарубіжного досвіду щодо освітньої політики на демократичних засадах допоможе євроінтеграційним процесам в Україні. Перспективи подальших розвідок щодо державно-громадського управління освітою ми вбачаємо в розгляді тенденцій розвитку освіти України з можливістю залучення зарубіжного інтелектуального та фінансового потенціалу.

Список використаних джерел:

1. Бочкарев В. И. Концепция государственно-общественного управления общим образованием. URL: <http://www.doxa.ru/obr/sobranie/Conf1.htm>.
2. Гаєвська Л. О. Розвиток державно-громадського управління загальною середньою освітою в Україні (друга половина ХІХ – початок ХХ ст.): автореф. дис. ... д-ра наук з держ. упр.: 25.00.02 / Національна академія Державного управління при Президентові України. Київ, 2010. 36 с.
3. Грабовський В. А. Державно-громадське управління загальною середньою освітою на районному рівні: дис. ... канд. наук з держ. упр.: 25.00.02. / Національна академія Державного управління при Президентові України. Київ, 2006. 233 с.
4. Гречка Я. Р. Особливості державно-громадського управління освітою Польщі. Київ: Академія муніципального управління, 2009. 20 с.
5. Гречка Я. Р. Самоврядування в навчальних закладах Польщі як важливий компонент державно-громадського управління освітою. *Наук. вісн. Акад. муніцип. упр.* Вип. 4 (6).

- Державне управління та місцеве самоврядування*. К. : Видавн.-полігр. центр Акад. муніцип. упр., 2008. С. 294–303. (Серія «Управління»).
6. Запороженко Ю. Г. Система освіти в Ірландії: методичні рекомендації до курсу «Порівняльний аналіз освітніх систем». Київ : КНУ імені Тараса Шевченка, 2007. 45 с.
 7. Єльнікова Г. В. Теоретичні підходи до моделювання державно-громадського управління. *Директор школи*. 2003. № 40 (280), С. 10–15.
 8. Кнодель Л. Становлення та розвиток освіти в Литві. К. : Вид. ПАЛИВОДА А. В., 2005. 305 с.
 9. Mederly P. The Role of the State in Development of Academic Autonomy and Funding of Higher Education Institutions in Slovakia. URL : http://www.eua.be/Libraries/ATHENA/3_Peter_Mederly_ATHENA_CW_UA_Slovak_example.sflb.ashx
 10. Модус державно-громадського управління освітою : монографія / Міністерство освіти і науки України, Нац. пед. ун-т імені М. П. Драгоманова; за науковою ред. В. П. Беха; редкол. : В. П. Бех (голова), Н. В. Крохмаль (заст. голови) [та ін.]. К. : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2015. 440 с.
 11. Орос І. Управління освітою дорослого населення у Великій Британії. *Педагогічні науки : теорія, історія, інноваційні технології*. 2018. № 7 (81). С. 18–21.
 12. Особливості навчальної системи в Данії. URL : <https://learning.ua>
 13. Сапожников С. В. Спроба структурного аналізу системи вищої освіти в Туреччині. *Гуманіт. науки*. 2008. № 1. С. 41–45.
 14. Сучасні моделі професійної освіти і навчання в країнах Європейського Союзу: порівняльний досвід : монографія / В. О. Радкевич, Л. П. Пуховська, О. В. Бородієнко, О. П. Радкевич, Н. В. Базелюк, Н. М. Корчинська, С. О. Леу, В. В. Артемчук ; за заг. ред. В. О. Радкевич. Київ : ІПТО НАПН України, 2018. 223 с.

References:

1. Bochkarev, V. Y. Kontsetsyia hosudarstvenno-obshchestvennoho upravleniya obshchym obrazovanyem [The concept of public administration of general education]. Retrieved from <http://www.doxa.ru/obr/sobranie/Conf1.htm> [in Ukrainian].
2. Haievskaya, L. O. (2010). *Rozvytok derzhavno-hromadskoho upravlinnia zahalnoi serednoi osvitoiu v Ukraini (druha polovyna XIX – pochatok XX st.)* [Development of public administration of general secondary education in Ukraine (second half of XIX beginning of XX century)]. (Extended abstract of Doctor's thesis). National Academy of Public Administration under the President of Ukraine. Kyiv [in Ukrainian].
3. Hrabovskyi, V. A. (2006). *Derzhavno-hromadske upravlinnia zahalnoi serednoi osvitoiu na raionnomu rivni* [State and public administration of general secondary education at the district level]. (Extended abstract of Doctor's thesis). National Academy of Public Administration under the President of Ukraine. Kyiv [in Ukrainian].
4. Hrechka, Ya. R. (2009). *Osoblyvosti derzhavno-hromadskoho upravlinnia osvitoiu Polshchi* [Features of state and public education management in Poland]. Academy of Municipal Administration. Kyiv [in Ukrainian].
5. Hrechka, Ya. R. (2008). *Samovriaduvannia v navchalnykh zakladakh Polshchi yak vazhlyvyi komponent derzhavno-hromadskoho upravlinnia osvitoiu* [Self-government in Polish educational institutions as an important component of public administration of education]. *Nauk. visn. Akad. munitsyp. uпр.*, 4 (6), 294-303 [in Ukrainian].
6. Zaporozhchenko, Yu. H. (2007). *Systema osvity v Irlandii: metodychni rekomendatsii do kursu "Porivniialnyi analiz osvitnikh system"* [Education system in Ireland: guidelines for the course "Comparative analysis of educational systems"]. Kyiv: Taras Shevchenko National University of Kyiv [in Ukrainian].
7. Ielnikova, H. V. (2003). *Teoretychni pidkhody do modeliuvannia derzhavno-hromadskoho upravlinnia* [Theoretical approaches to modeling public administration]. *Dyrekтор shkoly*, 40 (280), 10–15 [in Ukrainian].
8. Knodel, L. (2005). *Stanovlennia ta rozvytok osvity v Lytvi* [Formation and development of education in Lithuania]. Kyiv [in Ukrainian].
9. Mederly, P. The Role of the State in Development of Academic Autonomy and Funding of Higher Education Institutions in Slovakia [The Role of the State in Development of Academic Autonomy and Funding of Higher Education Institutions in Slovakia]. Retrieved from

<http://www.eua.be/Libraries/ATHENA/3 Peter Mederly ATHENA CW UA Slovak example.sfl b.ashx> [in English].

10. Bekh, V. P. (Ed.). (2015). *Modus derzhavno-hromadskoho upravlinnia osvitoiu* [Modus of public administration of education]. Kyiv: Vyd-vo NPU imeni M. P. Drahomanova [in Ukrainian].
11. Oros, I. (2018). Upravlinnia osvitoiu dorosloho naselennia u Velykii Brytanii [Management of adult education in the United Kingdom]. *Pedahohichni nauky: teoriia, istoriia, innovatsiini tekhnolohii*, 7 (81), 18–21 [in Ukrainian].
12. Osoblyvosti navchalnoi systemy v Danii [Features of the educational system in Denmark]. Retrieved from: <https://learning.ua> [in Ukrainian].
13. Sapozhnykov, S. V. (2008). Sproba strukturnoho analizu systemy vyshchoi osvity v Turechchyni [An attempt at a structural analysis of the higher education system in Turkey]. *Humanit. nauky*, 1, 41–45 [in Ukrainian].
14. Radkevych, V. O. (2018). *Suchasni modeli profesiinoi osvity i navchannia v krainakh Yevropeiskoho Soiuzu: porivnialnyi dosvid* [Modern models of vocational education and training in the countries of the European Union: comparative experience]. Kyiv [in Ukrainian].

Shorobura I. M.,

orcid.org/0000-0003-3728-7968

FOREIGN EXPERIENCE OF STATE-PUBLIC ADMINISTRATION OF EDUCATION

Foreign experience of state-public administration of education as the main direction of democratization of educational policy has been considered.

Functioning of the state-public education administration system is impossible without voluntary active participation in the management of representatives of the general in large: public leaders, deputies, members of educational public organizations, businessmen, clergy, parents, teachers.

Studying the world tendencies and peculiarities of education development, modernization of administrative mechanisms is important for reforming the education of Ukraine, it provides the basis for forecasting and real revival of national education, its systematic management and approximation to European standards. Studying the experience of European countries is caused by their theoretical and practical achievements in this sphere of activity and is cognitive for the development of the state-public system of education administration.

In most countries of the world, education is managed at three levels: central, regional, local. Central level dominates in such European countries as Greece, Ireland, Iceland, Italy, Norway, Portugal, France and others. In countries with federal governments (Germany, the United States, Canada, Switzerland, etc.), education is governed by federal entities, which, by the way, are central level, and there are no federal one in some countries at all. Public administration examples are presented in Denmark, Lithuania, Luxembourg, Poland, Slovakia, Turkey, Finland and other countries.

Studying the experience of European countries is informative for the development of Ukraine's state-public education administration system. We can see the prospects for further researches as for the state-public education administration in the issue of directing the activities of public organizations to attract the potential of non-governmental institutions of civil society.

Key words: education, administration, state-public administration of education, foreign experience.

Дата надходження статті: 17.01.2020 р.

Рецензент: доктор педагогічних наук, професор Галус О. М.